

Володимир МОСКАЛЕНКО: «Децентралізація тільки тоді дасть ефект, коли найбільше повноважень отримає влада, яка найближча до людей»

18

На гербі міста Коростень у підніжжі щита всупереч канонічним правилам геральдики написано девіз: «Не згорає в полум'ї». Це своєрідний відголосок драматичної і водночас звитязної історії міста на Житомирщині, яке колись було древлянською столицею і цього року відзначає 1310 років від часу заснування. Вороги тричі його спалювали, знищуючи вщент, але щоразу воно поставало з попелу й відновлювало життєдіяльність. Витримали коростенці й випробування останніх десятиліть, особливо важким стала Чорнобильська катастрофа, що істотно зачепила й тамтешню територію. Ця біда в поєднанні з іншими проблемами, зокрема закриттям військових частин, призвели до значного скорочення кількості городян. Згадаймо загальну ситуацію 90-х років минулого століття, зумовлену важким переходом на ринкові засади вітчизняної економіки й тривалою економічною кризою, і уявімо, наскільки складно було виживати місту, яке опинилося під тиском зовнішніх і внутрішніх несприятливих умов. Однак Коростень не тільки не перетворився в депресивне місто, а й став на шлях усебічного розвитку й останніми роками помітно нарощує економічний потенціал. Про це ми ведемо розмову з міським головою Коростеня Володимиром Москаленком, котрий незмінно очолює територіальну громаду з 1998 року й безпосередньо причетний до всіх масштабних проектів і планів розвитку міста.

– Володимире Васильовичу, Коростень посідає друге місце в області за обсягом промислового виробництва, а в розрахунку на кількість мешканців економічні показники взагалі найкращі в регіоні. Нині далеко не всі населені пункти навіть за сприятливіших умов уникли занепаду. Звідки Коростень черпає таку непоборну життєздатність?

– Її витoki передовсім у характері коростенців. Це люди волелюбні, неупусливі, коли на них тиснуть, і наполегливі в досягненні мети. Так склалося, можна сказати, історично, з часів, коли Коростень був столицею древлян і навіть Київ платив йому данину.

До речі, історія зберегла свідчення не лише про драматичні події. Наприклад, 1589-го місто отримало Магдебурзьке право, що захищало городян від сваволі намісників і сприяло розвитку ремесел і торгівлі.

Важливим поштовхом до промислового розвитку стало відкриття 1902 року залізниці, що з'єднала столицю України з Польщею. На цій магистралі Коростень став найбільшим

залізничним вузлом Житомирщини. У нас є 3 залізничні станції, діє 15 організацій залізничників. А це чи не єдина галузь, де працівникам безкоштовно надають квартири. Так, 2013-го в місті побудували для залізничників 30-квартирний будинок, а в грудні минулого року – 35-квартирний. Коли є робочі місця з гідною заробітною платою (як у залізничників), то й місцевий бюджет отримує відповідні надходження, й інші галузі розвиваються, як-от торгівля, сфера послуг, харчова промисловість. Також розвинені переробна й видобувна промисловість – у місті є два, а в районі загалом більш як десять гранітних кар'єрів. Діють підприємства машинобудівної, хімічної та інших галузей.

Свого часу ми за допомогою фахівців чесько-голландської фірми проаналізували потенційні можливості розвитку Коростеня і його привабливість для інвесторів. Висновки зарубіжних експертів засвідчили: ма-

5 листопада 2009-го на центральній площі було відкрито «Пам'ятний знак на честь 420-ої річниці надання Магдебурзького права місту Коростеню».
Фото Іллі КВАТЮРИ.

ємо багато переваг. Це насамперед вигідне географічне розташування на перетині залізничних і автомобільних шляхів, на відстані 150-ти кілометрів від столиці, майже поряд білоруський кордон і недалеко до Польщі. Є досить вільної території для розміщення нових виробництв, до того ж із усіма необхідними комунікаціями. Вистачає й людських ресурсів, адже землі в нашому районі не належать до родючих, тому люди тягнуться до міста в пошуках роботи.

– Однак недостатньо лише надати пропозиції бізнесменам, щоб задіяти ці можливості. Багатьох інвесторів стримував несприятливий інвестиційний клімат у державі, зокрема сумнозвісна дозвільна система. Який вихід знайшли в цій ситуації?

– Один із пунктів моєї програми (ще під час першого балотування на посаду міського голови 1998-го) – створення в Коростені вільної економічної зони. Можливо, хтось тоді подумав, що це лише передвиборне гасло, але пропозиція ґрунтувалася на вагомих підставах, зокрема й на тому, що коростенці постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. Цей задум удалося здійснити, і з 2000 року наше місто належить до зони пріоритетного розвитку зі спеціальним інвестиційним режимом. Це надало можливість інвесторам перші три роки не сплачувати податок на прибуток і наступні три роки сплачувати лише половину, а також без мита завозити з-за кордону обладнання й сировину.

На жаль, після першої вільної економічної зони «Сиваш» (яка й для нас була прикладом) цей режим намагалися запровадити й там, де він був вигідним лише власникам

капіталу, а не державі й громаді, тому ідея загалом була дискредитована, а відповідне законодавство істотно вихолостили. Однак ми пішли далі й 2007-го започаткували «Коростенський індустріальний парк», під який віддали територію колишнього військового аеродрому, котра тривалий час не використовувалася й почала перетворюватися на сміттєзвалище. Переваги для інвесторів полягали в тому, що вони могли отримати земельну ділянку з усіма комунікаціями без бюрократичних процедур.

Майже рік тому в зв'язку з прийняттям Закону «Про індустріальні парки України» ми затвердили концепцію нового індустріального парку «Коростень», якою передбачено розміщення на площі в 42 гектари екологічно безпечних підприємств, котрі не потребують значних енергетичних ресурсів. 1 квітня минулого року «Коростень» одним із перших внесено до реєстру індустріальних парків України.

– Отже, сприятливі умови для інвесторів ви таки створили. А чи мало це практичні результати?

– Пілотним проектом індустріального парку стало будівництво першого в Україні заводу з виробництва меблевих плит МДФ. До речі, на нього претендувало ще шість міст – обласних центрів, проте інвестор віддав перевагу нам. Обсяг інвестицій у будівництво заводу становив майже 200 мільйонів євро. Створено 420 високопродуктивних робочих місць. Минулого року підприємство випустило продукції майже на 900 мільйонів гривень, яку реалізують в Україні й за кордоном. За рівнем технологічного оснащення завод є одним із найкращих у світі.

Успішний початок діяльності стимулював подальший розвиток виробництва. ПрАТ «Коростенський завод МДФ» планує в наступні два роки вкласти в будівництво нових цехів і виробництв ще мільярд гривень. Щоб не закуповувати необхідні для виготовлення плит в'яжучі речовини, тут відкриють власний цех із їх виробництва. Планують придбати сто машин, щоб здешевити транспортування лісоматеріалів, котрі є сировиною для виготовлення плит. У технології застосовують відходи деревини, але в загальній масі сировини трапляється й ділова деревина, тому тут збираються її вилучати, висушувати й після оброблення застосовувати для виготовлення меблів. Також планується організувати виробництво пелетів із тирси, що дасть можливість замість дорогого імпортного газу використовувати власне паливо, а також придбати електрогенератори, щоб із цього палива отримувати ще й електроенергію. Це лише один із прикладів того, як працює й розвивається бізнес, коли створити для нього комфортні умови.

– Володимире Васильовичу, ви переконливо довели, що місто економічно перспективне й привабливе для інвестицій. Але сьогодні радикального реформування потребують усі сфери життєдіяльності. Яким у цьому контексті є ваше бачення розвитку міста?

– Відразу зазначу, такі плани ми будовуємо з обов'язковим урахуванням думки коростенців, їхніх пропозицій і бажань. Недавно підсумовували виконання Стратегічного плану розвитку Коростеня в 2006–2014 роках. Практика довела, що таке планування на середньострокову перспективу має неабияке значення, оскільки воно надає соціально-економічному розвитку

міста більш системного і послідовного характеру. Тому розробили й затвердили черговий документ – Стратегічний план розвитку міста Коростень до 2025 року.

Ми врахували досвід реалізації попереднього плану й водночас за допомогою анкетування з'ясували, які проблеми найбільше турбують городян. Відповідно скорегували акценти попередньої стратегії. Нагадаю, що тоді стартові умови були принципово іншими. 2005-го стабілізувалася політична ситуація, економіка отримала позитивну динаміку зростання. Пріоритети першої стратегії були сформульовані так: «Активна громада, поліпшення екології, підвищення якості життя мешканців і привабливості міста».

Нинішні виклики й загрози, політична нестабільність, економічна криза істотно впливають на життєдіяльність Коростеня. І на інвесторів також, більшість планує співпрацювати з нами лише після того, як ситуація стабілізується.

Одне з важливих для нас завдань – змінити структуру доходів городян, оскільки вони дуже залежні від різних доплат, компенсацій, субсидій. Враховуючи пріоритетні статті витрат держбюджету, ми не можемо виключити тут загрозливої ситуації.

Різномісний промисловий сектор дає додаткові можливості для того, щоб у місті збільшувалася кількість робочих місць із високим рівнем заробітної плати. Водночас розуміємо, що не завжди можна залучити висококласних фахівців тільки завдяки високим заробіткам, тому першочергову увагу приділяємо створенню привабливого й комфортного міського середовища. Зокрема, є плани щодо благоустрою окремих територій міста й реконструкції центральної площі, щоб переформатувати її в простір, зручний і приємний для людей.

Ще один важливий напрям – підвищення екологічної та енергетичної безпеки міста. Колись ми пишалися успіхами в газифікації, а тепер необхідно зменшувати споживання природного газу, тому значна частина котелень уже працює на твердому паливі (переважно пелетах). Водночас дбаємо про економію енергоресурсів, що не в останню чергу залежить від стану будівель, їхніх стін, вікон, дахів, підвалів. Щоб підвищити енергоефективність міста, ми запровадили у виконавчому комітеті посаду енергетичного менеджера, який відповідає за облік і раціональне використання енергоресурсів у бюджетних установах. Також активізовано роботу з підвищення екологічної свідомості й виховання дбайливого ставлення до енергоресурсів у городян, починаючи з учнів шкіл.

У стратегічному плані загалом передбачено реалізувати за 10 років 57 проєктів і сформульовано такий портрет міста: «Коростень – регіональний, історико-культурний та економічний центр Житомирського Полісся, з розвинутою багатопрофільною промисловістю й високими технологіями, місто щирих і гостинних людей, відкрите для гостей та інвесторів, екологічно безпечне й комфортне для проживання».

– А прийнятий на цей рік бюджет міста дає можливість виконувати цей стратегічний план?

– Майже всі загальні показники бюджету-2015 збережено на рівні минулого року. Є зменшення доходів за окремими статтями, але це перекриваємо певним збільшенням інших запланованих надходжень. Отже, більше турбує нас не закон про держбюджет, а інші закони та підзаконні акти, які можуть обмежити наші можливості.

– Чи отримала міська рада більше повноважень у зв'язку з

децентралізацією, яку нібито підтримують на всіх рівнях?

– Про децентралізацію багато говорять, а конкретних справ мало. Є думки, що все завершиться переданням деяких повноважень від центральних органів влади на рівень обласних центрів. Тоді для територіальних громад нічого не зміниться. Хто може знати, як краще поділити кошти, вирішувати кому дати, а кому – ні? Я можу навести факти, як одне з міст області, не більше за наше, отримало з бюджету останніми роками 50 мільйонів гривень на соціально-економічний розвиток, тоді як ми – нуль цілих, нуль десятків. Або чому в обласному центрі зарплата вчителів (за державний кошт) у півтора рази вища порівняно з рештою міст? Підхід до розподілу бюджетних коштів між містами, селищами й селами, на мій погляд, має бути єдиним: головний критерій – кількість населення й подієлі застосування певного коефіцієнта, відповідно до розміру території, особливих умов тощо.

Чомусь центральні органи всіляко тримаються за право розподілу коштів та видавання дозволів. Чому, приміром, тендер на забезпечення харчування в школах проводять у Мінсоцполітики, а не в тому місті, де розташована школа? Якщо дітей погано годують, то їхні батьки приходять із претензіями до мене, а не в міністерство. І я дивлюся їм в очі, а не міністерський чиновник. Місцева влада залежна від людей і в неї найбільше відповідальності перед ними. Тому децентралізація буде ефективною лише тоді, коли найбільше повноважень отримає влада, яка найближча до людей.

Розмову вів
Олександр МАЛІЄНКО.